

семантичний диференціал» для визначення психосемантичних особливостей гендерної ідентичності дітей з РАС (Г Найдьонова).

Також, важливою на нашу думку є інкорпорація отриманих результатів емпіричного дослідження у практичну площину психології, а саме, в рамках нашого наукового пошуку буде розроблено програму психолого-педагогічного впливу «Статеворольове виховання дітей з РАС». Розробка цієї програми розширить інструментальні можливості у практичній діяльності психологів, педагогів та тьюторів в інклюзивно-ресурсних центрах, закладах освіти та спеціалізованих закладах, що надають послуги дітям з РАС та їх сім'ям.

Отже, у перспективі в рамках визначеної теми буде здійснено емпіричне дослідження психологічних особливостей статево-рольової ідентифікації дітей з розладами аутистичного спектра а також, розроблено й апробовано програму психолого-педагогічного супроводу з метою забезпечення екологічного процесу статево-рольової ідентифікації дітей з РАС, що дозволить розширити доказову базу цієї проблематики на основі вітчизняної вибірки.

Література:

1 Cooper K., Smith L.G.E., Russel A. J Gender identity in autism. sex differences in social affiliation with gender groups. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 2018, 18(12) 3995-4006 <https://doi.org/10.1007/13623613211039113>

2. Dewinter, J., De Graaf, H., & Begeer, S. Sexual Orientation, Gender Identity, and Romantic Relationships in Adolescents and Adults with Autism Spectrum Disorder. *Journal of autism and developmental disorders*, 2017, 47(9), 2927–2934. <https://doi.org/10.1007/s10803-017-3199-9>

Чайка Г. В.

УСТАНОВКА НА ДОВІРУ ЯК ФАКТОР ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я У ЧАСИ ВІЙСЬКОВИХ ВИПРОБУВАНЬ

Постановка проблеми. Війна в Україні триває вже третій рік. Весь цей час українці знаходяться під психологічним тиском різних проявів воєнної ситуації: пряма участь у бойових зіткненнях, втрата рідних і близьких через військові дії, вимушене переселення, втрата майна, переживання регулярних нальотів й обстрілів тощо. Через тривалість воєнного стану можна впевнено говорити про довготривалу комбінацію як гострих травматичних станів, що виникають як реакція на певну травматичну ситуацію, так і хронічних станів, через загальний негативний перебіг подій. Все це катастрофічно впливає на психічне здоров'я і психологічне благополуччя жителів України.

Продовжувана війна все сильніше впливає не лише ситуативні емоції людини, а на більш стійкі, базові характеристики особистості. Однією з таких

характеристик є установка на довіру, або довіра людини до світу, інших людей і самої себе.

Мета. дослідити зміни в установках українців на довіру до світу, інших людей і самих себе під впливом ситуації війни в Україні.

Методи дослідження. В опитування взяли участь громадяни України з усіх областей, залучені на добровільній основі через механізм соціальної реклами на Фейсбуці. Всього вибірка складалася із 115 осіб, віком від 18 до 65 років, середній вік – 47 років. Чоловіків – 30, решта – жінки. Установка на довіру вивчалася у вигляді фундаментальних припущень, як їх розуміє Р.Янов-Бульман. У методиці, розробленій Р.Янов-Бульман [1] вимірюються такі вихідні показники: доброта світу, доброта людей, справедливість світу, контрольованість світу, випадковість у світі, цінність Я, самоконтроль, удача. Ці показники об'єднуються у три узагальнені індикатори: загальна доброта, загальна осмисленість, власна цінність.

Результати і висновки. Ми не виявили розбіжностей за результатами між жінками та чоловіками, а кореляція із віком виявилася дуже слабкою. Посилення ж міри впливу війни на життя людини посилює і зневіру людини у світ, його доброту і справедливість і власну вдачу.

Усі показники, що описують установку на довіру особистості, за винятком показника «випадковість у світі», виявилися суттєво нижчими у порівнянні з нормативними значеннями. Відчуття випадковості подій у світі, навпаки, зросло. Світ вже не вважається доброзичливим для людини або справедливим місцем, а війна відчувається як повна несправедливість, ситуація поза контролем людини, з якою нічого не можна зробити і ніяк не можна виправити.

Найменше похитнулися показники, що входять до загальної категорії «власна цінність», тобто довіра людини до самої себе. І саме у цьому моменті ми вбачаємо можливість для переборення травматичних подій особистісного життя, відновлення довіри на початку до власних сил, а потім і до світу навкруги. Такий підхід допоможе пережити негативні впливи поточної ситуації, перебороти їх і віднайти сили до відновлення психічного здоров'я.

Література:

1. Janoff-Bulman R. Assumptive worlds and the stress of traumatic events: applications of the schema construct. *Social Cognition*. 1989. Vol. 7. № 2. P 113–136.

Чанчиков І. К.

РОЛЬ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Актуальність дослідження. У сучасному світі, де глобалізація і міжкультурний обмін стають все більш стрімкими, розуміння ролі культури у